

**RAN-2108002601010001**

**M.Com. Part-1 External Examination March - 2026**  
**Economics of Growth, Development & Planning**

**[ Total Marks: 100**

|                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |  |  |  |  |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|--|--|
| <p><b>સૂચના : / Instructions</b></p> <p>(1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.<br/> Fill up strictly the above details on your answer book.</p> | <p>Seat No.:</p> <table border="1" style="width: 100%; height: 30px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> </tr> </table> <div style="border: 1px solid black; height: 80px; margin-top: 10px;"></div> <p align="center">Student's Signature</p> |  |  |  |  |  |  |
|                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |  |  |  |  |  |

- પ્ર. 1 નીચેનાં પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો. (20)**
1. અવિરત વિકાસ ક્ષમતા એટલે શું?
  2. આર્થિક વિકાસના બિનનાણાકીય નિર્દેશકો જણાવો.
  3. આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસનો ખ્યાલ સમજાવો.
  4. આર્થિક મોડેલના ઉપયોગો જણાવો.
  5. સંક્રાંતિકાળના તબક્કાની શરતો જણાવો.
  6. અધિશેષ મૂલ્ય કોને કહેવાય?
  7. વૈશ્વિકરણના ગેરલાભોનો નિર્દેશ કરો.
  8. સતત વૃદ્ધિ માટેની આવશ્યક શરતો સમજાવો.
  9. ગરીબાઈનું વિષયક એટલે શું?
  10. માનવ વિકાસના ઘટકો જણાવો.
- પ્ર. 2. આર્થિક વૃદ્ધિના સિદ્ધાંતમાં ડેવિડ રિકાર્ડોએ આપેલ જ્ઞાનાની ચર્ચા કરો. આ સિદ્ધાંતની મુખ્ય મર્યાદાઓ જણાવો. (20)**
- અથવા**
- પ્ર. 2. આર્થિક વૃદ્ધિ અંગેના એડમ સ્મિથના વિચારોની સમીક્ષા કરો. (20)**
- પ્ર. 3. અસમતોલ વિકાસ અંગે હર્ષમેનની વ્યુહરચનાની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો. (20)**
- અથવા**
- પ્ર. 3. વૈશ્વિકરણ અને ઉદારીકરણનો અર્થ સમજાવી. તેનાથી અર્થતંત્રને થતા લાભની ચર્ચા કરો. (20)**
- પ્ર. 4. પ્રો. હેરોડ-ડોમરના આર્થિક વૃદ્ધિના મોડેલની વિગતે ચર્ચા કરો. (20)**
- અથવા**
- પ્ર. 4. ખર્ચ લાભ વિશ્લેષણ એટલે શું? ખર્ચ લાભ વિશ્લેષણની ઉપયોગીતા અને મર્યાદાઓ જણાવો. (20)**

- પ્ર. ૫. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (20)
1. ખાનગીકરણની તરફેણની દલીલો.
  2. નિર્ણયાક વધુત્તમ પ્રયાસનો સિદ્ધાંત.
  3. ભારતમાં બેરોજગારીના કારણો.
  4. પ્રો.એડમ સ્મિથનો આર્થિક વૃદ્ધિનો સિદ્ધાંત

**ENGLISH VERSION**

- Q. 1. Answer the following briefly: (20)**
1. What is Sustainable Growth?
  2. State non-monetary indicators of economic development.
  3. Explain the concept of Economic Growth and Economic Development
  4. State the use of Economic Model.
  5. State the prerequisite of Transaction period.
  6. What is surplus value?
  7. State disadvantages of Globalization.
  8. Explain the essential conditions for constant growth.
  9. What is vicious circle of Poverty?
  10. State components of human development.
- Q. 2. Discuss the contribution given by prof. Ricardo in the field of Theories of Economic Growth with its limitation. (20)**
- OR**
- Q. 2. Evaluate thoughts of Adam Smith on economic growth. (20)**
- Q. 3. Critically discuss Hirschman's strategy of unbalanced economic development. (20)**
- OR**
- Q. 3. Explain the globalization and liberalization and discuss its benefit to the economy. (20)**
- Q. 4. Discuss in detail the Economic growth model by Prof. Harod-Domer. (20)**
- OR**
- Q. 4. What is Cost Benefit analysis? State usefulness and limitations of Cost Benefit analysis. (20)**
- Q. 5. Write Short notes on: (Any two) (20)**
1. Arguments in favor of Privatization.
  2. Theory of critical minimum efforts.
  3. Reasons for unemployment in India.
  4. Prof. Adam Smith's theory of economic growth.